

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДЕН ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ФИНАНСИ“

Приета от ФС (протокол №/ дата): 2/06.03.2020

Приета от КС (протокол №/ дата): 6/24.02.2020

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(доц. Д-р Христина Благойчева)

У Ч Е Б Н А   П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: “ПУБЛИЧНИ ФИНАНСИ (ОБЩА ЧАСТ)”;

ЗА СПЕЦ: „Финанси“; ОКС „бакалавър“

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 4; СЕМЕСТЪР: 7;

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 240 ч.; в т.ч. аудиторна 75 ч.

КРЕДИТИ: 8

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО(часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т. ч.		
• ЛЕКЦИИ	45	3
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	165	-

Изготвили програмата:

1. ....
(Доц. д-р Людмил Найденов)

2. ....
(Гл. ас. д-р Пламен Джапаров)

Ръководител катедра: .....
„Финанси“ (Проф. д-р Стефан Вачков)

I. АНОТАЦИЯ

Обучението по дисциплината „Публични финанси (Обща част)“ преследва две основни цели. На първо място, да представи нови знания за концепциите и базовите идеи чрез които съвременната икономическа теория обяснява необходимостта, ролята, организацията и резултатите от дейността на публичния сектор в пазарната икономика. На второ място, да осигури информацията относно динамиката и въздействието на публичните приходи и разходи (централни и местни) и да формира умения за управление на тяхната структура и насоченост.

Учебната дисциплина “Публични финанси” (Обща част) има за предмет на анализ финансовите аспекти на дейността на държавата и институциите от общественения сектор и способства за разширяване на знанията, формирани от дисциплините “Макроикономика” и „Въведение във финансите“.

Курсът предоставя нова информация и способства за разбирането на икономическата роля на държавата в пазарното стопанство и за особеностите на производството и доставката на национални и местни публични блага. Едновременно с това се дискутират теоретичните и практически проблеми на бюджетните системи и бюджетните решения, анализира се теорията и българската практика относно държавните разходи и данъчното облагане. В обхвата на дисциплината попадат и въпросите, касаещи дълговото финансиране на публични проекти и съвременните форми на организация и мениджмънт на публичния сектор. В тази връзка се представят нови знания и се формират умения за работа с бюджетна документация и за изграждане и управление на бюджети в публичния сектор. Придобитите знания и умения намират приложение в практиката на институциите от държавния сектор на централно и местно ниво.

Курсът осигурява теоретичния фундамент, методологичния инструментариум и законодателната база, необходими при изучаване на дисциплините “Осигурителни системи и фондове”, „Данъчно облагане” и „Приложни изследвания във финансите“.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
1.	Публичен сектор и публични финанси	4	2	
1.1	Понятие за публични финанси. Публични финанси или икономика на публичния сектор			
1.2	Икономическа необходимост от държава и публичен сектор			
1.3	Структура, роля и характеристики на публичния сектор			
1.4.	Ефективност на използване на ресурсите в публичния сектор			
2.	Пазарни дефекти – въведение в проблема	4	2	
2.1	Понятие за пазарен провал (дефект) и типология на пазарните провали. Непазарни дефекти			
2.2	Несъвършената конкуренция като пазарен провал			
2.3	Външните ефекти като пазарен провал			
2.4	Варианти за решение на проблема с външните ефекти			
2.5	Асиметричната информация като пазарен провал			
3.	Публични блага	4	3	
3.1	Публичните блага като пазарен провал. Чисти публични блага			
3.2	Подход на Пигу			

3.3	Ефективно осигуряване на публични блага			
3.4	Понятие за смесени и клубни блага			
3.5	Оптимално предлагане на клубни блага: модел Бюкенън			
4.	Публичен избор	4	3	
4.1	Понятие и механизъм на публичния избор			
4.2	Парадокс на Кондорсе и теорема за невъзможността на К. Ароу			
4.3	Роля на медианния избирател и на групите със специални интереси			
4.4	Политически бизнес цикъл			
5.	Държавни разходи	4	3	
5.1	Дефиниране, роля и класификация на публичните разходи			
5.2	Теории за растежа на публичните разходи			
5.3	Методи за анализ и оценка на публични проекти			
5.4	Държавни разходни програми – теоретични основания и национална практика			
6.	Приходна система на публичния сектор	3	3	
6.1	Дефиниране, роля и класификация на публичните приходи			
6.2	Източници и методи за акумулиране на държавни приходи			
6.3	Форми на държавни приходи – обща характеристика			
6.4	Приходна система на Р. България			
7.	Държавни заеми и държавен дълг	4	3	
7.1	Държавни заеми – видове, начини за сключване и начини за погасяване			
7.2	Дефиниция за национален, държавен, брутен и нетен дълг			
7.3	Индикатори за дългова тежест. Количествени методи за оценка на равнището на задлъжнялост			
8.	Въведение в теорията на публичния дългов мениджмънт	4	2	
8.1	Понятие и цели на дълговия мениджмънт			
8.2	Рискове свързани с управлението на дълга			
8.3	Активна и пасивна стратегия на дълговия мениджмънт			
8.5	Управление на задлъжнялостта в условията на дългова криза			
9.	Бюджет и бюджетна система	4	2	
9.1	Понятие и характеристики на бюджета			
9.2	Принципи за изграждане на бюджета			
9.3	Бюджетна система (структура). Характеристика на отделните звена от бюджетната структура			
10.	Бюджетно планиране и технология на бюджетния процес	3	2	
10.1	Теоретични основи и методи на бюджетно планиране			
10.2	Програмно-целево бюджетно планиране - етапи и предимства.			
10.3	Роля на бюрократа			
10.4	Бюджетен процес – понятие, цели, етапи			
11.	Местни финанси и местни публични блага	4	3	
11.1	Вертикална структура на публичния сектор. Финанси на централната власт и местни финанси			
11.2	Характеристики на местните публични блага			
11.3	Оптимално предлагане на местни публични блага			
11.4	Разходи и приходи на местните власти			
12.	Фискална децентрализация	3	2	
12.1	Понятие и необходимост от децентрализация. Фискална екви-			

	валентност			
12.2	Икономически и политически ползи от фискалната децентрализация			
12.3	Рискове на фискалната децентрализация			
12.4	Измерване степента на децентрализация на публичния сектор			
	Общо:	45	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Научен обзор	1	20
1.2.	Тест	1	30
1.3.	Контролна работа	1	25
Общо за семестриален контрол:		3	75
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (тест)	1	90
Общо за сесиен контрол:		1	90
Общо за всички форми на контрол:		4	165

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Брусарски, Р., А. Захариев, Г. Манлиев. (2015). Финансова теория. София: Фабер.
2. Найденов, Л. (2012). Данъчна автономност на местните власти – теоретични аргументи и национална практика. Варна: Стено.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Найденов Л. (2015). Държавният дълг – новият стар проблем на България. Икономиката в променящия се свят: национални, регионални и глобални измерения: Сборник доклади от международна научна конференция. Варна: Наука и икономика, 2, 300 – 307.
2. Найденов, Л. (2016). За регионалната данъчна конкуренция без оптимизъм. // В: Вачков, Ст. И др. Финансовата наука между догмите и реалността. Варна: Наука и икономика. 319-360.
3. Найденов, Л. (2018). Фискални правила и устойчивост на публичните финанси на България - нормативни аспекти. Регионална икономика и устойчиво развитие: Сборник с доклади от научна конференция, орг. от НИИ при ИУ-Варна, 17 ноем. 2017 г. Варна: Наука и икономика, 2, 42 - 53.
4. Найденов, Л. (2019). Проблеми при организацията на местните данъци в условията на фискална децентрализация. Инвестиции в бъдещето - 2019: Дванадесета научно-приложна конференция с международно участие, 3 - 4 октомври 2019: Сборник доклади, Варна: НТС - Варна, 121 - 125.
5. Gruber, J. (2019). Public Finance and Public Policy. Worth Publishers.
6. Khan, A. (2019). Fundamentals of Public Budgeting and Finance. Palgrave Macmillan.